

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-40-35, e-mail: spvr@rada.gov.ua

Верховна Рада України

Відповідно до статті 16 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів розглянув на своєму засіданні 09 вересня 2020 року проекти законів України про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення рівних можливостей матері та батька на догляд за дитиною (реєстр. № 3695), поданий народними депутатами України Бардіною М.О. та іншими, (далі –законопроект № 3695) і про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення рівних можливостей матері та батька на догляд за дитиною (реєстр. №3695-1), поданий народними депутатами України Чорним Д.С. та іншими (далі - альтернативний законопроект № 3695-1).

Законопроектом № 3695 пропонується забезпечити рівні можливості матері та батька на догляд за дитиною, а також поєднання трудової діяльності із сімейними обов'язками.

Зокрема, автори пропонують надати можливість матері або батьку дитини скористатися правом на отримання відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку (як рівне право кожного з батьків дитини). Сьогодні такою відпусткою батько може скористатися лише у разі коли мати дитини вийшла на роботу або перебуває тривалий час у лікарні.

Крім того, роботодавець за власні кошти може надавати одному з батьків частково оплачувану відпустку для догляду за дитиною більшої тривалості.

Проект також передбачає, що працівник має повідомити роботодавця не пізніше, як за 10 календарних днів до дня дострокового припинення відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.

Законопроектом передбачено запровадження нового виду відпустки – «одноразова оплачувана відпустка при народженні дитини тривалістю до 14 календарних днів». Такою відпусткою може скористатися:

чоловік, дружина якого народила дитину;

батько дитини у разі, якщо він не перебуває у зареєстрованому шлюбі з матір'ю дитини, але які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки;

бабі або діду, або іншому повнолітньому родичеві дитини, який фактично доглядає за дитиною, якщо мати (батько) дитини є одинокою матір'ю (батьком).

Також пропонується батьку дитини поряд із жінкою надати можливість скористатися додатковою оплачуваною відпусткою працівникам, які мають дітей або дитину з інвалідністю, тривалістю 10 або 17 (за сукупністю) днів.

Крім зазначеного, законопроектом передбачено, що для чоловіків? які мають дітей віком до чотирнадцяти років або дитину з інвалідністю, а також для одиноких матерів, які виховують і утримують одну дитину або більше дітей та батьків, що виховують дітей без матері (у тому числі у разі тривалого перебування матері в лікувальному закладі) за рахунок коштів роботодавця може встановлюватись скорочена тривалість робочого часу.

Як вбачається з пояснювальної записки до законопроекту, він розроблений з урахуванням Резолюції Парламентської Асамблеї Ради Європи №2079 (2015) «Рівність і спільна батьківська відповідальність: роль батька», рекомендацій «Партнерства Біарріц» з утвердження гендерної рівності в частині реформування законодавства у сфері соціальних відпусток, пов'язаних із народженням дитини та доглядом за нею, а також задля імплементації окремих положень Директиви 2010/18/EU від 8 березня 2010 р. про імплементацію переглянутої рамкової угоди щодо батьківської відпустки (Стаття 424, додаток XL Угоди про асоціацію між Україною та ЄС).

Реалізація положень законопроекту сприятиме більшій участі чоловіків у вихованні дітей, а також поєднанню трудової діяльності із сімейними обов'язками, скасуванню норм, які обмежують права чоловіка на відпустку для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, створенню передумов для посилення ролі батька у вихованні дітей та розвитку відповідального батьківства в Україні.

Крім того, прийняття законопроекту сприятиме усуненню непрямой дискримінації жінок у трудових відносинах (роботодавці, як правило, не зацікавлені у прийомі на роботу молодих жінок та жінок, які мають малолітніх дітей).

З огляду на позитивні сторони законопроекту, окремі його положення потребують перегляду. Зокрема, статтю 186-1 Кодексу законів про працю України визначено, що гарантії, встановлені статтями 56, 176, 177, частинами третьою – восьмою статті 179, статтями 181, 182, 182-1, 184, 185, 186 цього Кодексу, поширюються також на батьків, які виховують дітей без матері (в тому числі в разі тривалого перебування матері в лікувальному закладі), а також на опікунів (піклувальників), одного з прийомних батьків, одного з батьків-вихователів.

Крім того, реалізація положень законопроекту може мати вплив на видаткову частину державного бюджету в частині видатків на оплату праці працівників бюджетної сфери.

Однак, в порушення вимог статті 91 Регламенту Верховної Ради України та статті 27 Бюджетного кодексу України авторами не надано фінансово-економічного обґрунтування до законопроекту (включаючи відповідні розрахунки) та не подано пропозицій змін до законодавчих актів України щодо

скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень та видатків для досягнення збалансованого бюджету.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України розглянувши поданий законопроект висловило щодо його змісту окремі зауваження та пропозиції.

Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України з Європейським Союзом у своєму висновку зазначає, що законопроект не суперечить зобов'язанням України відповідно до Угоди про асоціацію та праву ЄС.

Комітет Верховної Ради України з питань молоді і спорту рекомендував парламенту прийняти законопроект у першому читанні за основу.

Міністерство юстиції України висловило пропозиції та зауваження до законопроекту.

Міністерство соціальної політики України підтримує прийняття вказано законопроекту.

Альтернативним законопроектом № 3695-1, як і основним, пропонується врегулювати питання забезпечення рівних можливостей матері та батька на догляд за дитиною та поєднання трудової діяльності із сімейними обов'язками, скасування норм, які обмежують право чоловіка на відпустку для догляду за дитиною, створення передумов для посилення ролі батька у вихованні дітей та розвитку відповідального батьківства в Україні.

На відміну від законопроекту № 3695, альтернативним законопроектом №3695-1 пропонується внести зміни до статей 56, 63, 176, 177, 184, 185, 186 Кодексу законів про працю України в частині гарантування прав батьків, що виховують дітей без матері:

на неповний робочий час;

заборони залучення до надурочних робіт, нічних робіт і робіт у вихідні дні та направлення у відрядження;

заборони відмовляти у прийнятті на роботу і знижувати їм заробітну плату з мотивів, пов'язаних із наявністю дитини віком до чотирнадцяти років або дитини з інвалідністю;

надання путівок до санаторіїв та будинків відпочинку і надання їм матеріальної допомоги.

Реалізація положень альтернативного законопроекту, на думку авторів, сприятиме більшій участі чоловіків у вихованні дітей та поєднанню трудової діяльності із сімейними обов'язками, скасуванню норм, які обмежують права чоловіка на відпустку для догляду за дитиною, створенню передумов для посилення ролі батька у вихованні дітей та розвитку відповідального батьківства в Україні.

Проте, запропоновані положення законопроекту потребують доопрацювання з урахуванням вимог нормопроєктувальної техніки, зокрема:

- у тексті законопроекту слова «жінки та батьки, які виховують дітей без матері» варто замінити словами «працівники, які виховують дітей без одного з

подружжя», слова «жінки та батьки, які виховують дітей» замінити словами «працівники, які виховують дітей»;

- зміни до статті 186 Кодексу законів про працю України потребують уточнення яким чином визначається потреба в організації дитячих ясел, дитячих садків, кімнат для годування грудних дітей, а також кімнат особистої гігієни працівників. До цієї статті після слів «дитячих садків» варто додати слова «дитячих кімнат», перед словами «кімнати особистої гігієни» додати слово «роздільні»;

- потребує внесення змін пункт перший частини п'ятої статті 10 Закону України «Про відпустки» щодо надання права не тільки жінкам, але й чоловікам, які мають двох і більше дітей віком до 15 років або дитину з інвалідністю, за їхнім бажанням отримувати щорічну відпустку повної тривалості до настання шестимісячного терміну безперервної роботи у перший рік роботи на певному підприємстві.

Крім того, реалізація положень альтернативного законопроекту як і основного може мати вплив на видаткову частину державного бюджету в частині видатків на оплату праці працівників бюджетної сфери.

Однак, в порушення вимог статті 91 Регламенту Верховної Ради України та статті 27 Бюджетного кодексу України авторами альтернативного законопроекту не надано фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) та не подано пропозицій змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень та видатків для досягнення збалансованого бюджету.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України зазначає, що в альтернативному законопроекті відтворюється частина положень основного проекту, тому зауваження до положень основного законопроекту №3695 залишаються актуальними і для альтернативного законопроекту № 3695-1. Окрім зазначеного, Головним управлінням до альтернативного законопроекту надано інші зауваження.

Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України з Європейським Союзом у своєму висновку зазначає, що альтернативний законопроект не суперечить зобов'язанням України відповідно до Угоди про асоціацію та праву ЄС.

Міністерство юстиції України висловило свої зауваження до законопроекту.

Міністерство соціальної політики України підтримує альтернативний законопроект із зауваженнями.

Враховуючи вищезазначене та результати обговорення законопроектів, Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів рекомендує Верховній Раді України вказані проекти законів включити до порядку денного четвертої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та за результатами їх розгляду у першому читанні:

проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення рівних можливостей матері та батька на догляд за дитиною (реєстр. № 3695) прийняти за основу;

проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення рівних можливостей матері та батька на догляд за дитиною (реєстр. №3695-1) відхилити.

Співдоповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України визначено Голову Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Третякову Г.М.

Проекти постанов Верховної Ради України додаються.

Голова Комітету

Третякова Г.М.

Бондар Д.С. 255-49-38

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Третякова Галина Миколаївна
Сертифікат: 12A1C72050EC685404000000C18C040003E80C00
Дійсний до: 21.06.2021 11:36:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-30/3-2020/185216 від 16.10.2020

233774